

Bilag 1. Notat om hensigtserklæring fra Budget 2022 vedr. hospitalsrekvirerede blodprøver

I budgetforliget for 2022 indeholder en hensigtserklæring om at undersøge mulighederne for at borgere med langt til et blodprøvetagningssted, får lettere adgang til at få fortaget blodprøver, der er rekvireret i forbindelse med en hospitalsbehandling.

Dato 23.08.2022

Navn: Hella H. Gertsen

Jutta J. Kjær

Mail: helger@rm.dk

I hensigtserklæringen står: *"Forligspartierne ønsker at få undersøgt, om det er muligt at udvide den ordning, vi har omkring blodprøvetagning i dag, så borgere, der bor langt væk fra vores eksisterende blodprøvetagningssteder, får lettere adgang til at få taget en blodprøve. Der iværksættes en undersøgelse af mulighederne for fx at udvide antallet af praktiserende læger, der må tage blodprøver til hospitalsbehandling, udvide antal regionale blodprøvetagningssteder eller udvide den mobile ordning, hvor sårbare borgere kan få taget blodprøver i eget hjem."*

Side 1

Baggrund

Der tages blodprøver både på hospitalerne og i almen praksis i forbindelse med deres behandling af borgerne. De forskellige typer blodprøver er beskrevet nærmere i nedenstående faktaboks.

Faktaboks

Hospitalsrekvirerede blodprøver	Er blodprøver, der rekvireres i forbindelse med behandling på et af Region Midtjyllands hospitaler, som kan tages ambulant.
Blodprøver rekvireret af andre	Andre steder med behandling kan ligeledes rekvirere blodprøver, dette er primært almen praksis, men også hospitaler i andre regioner, privat hospitaler mv.
Blodprøver ved indlæggelse	Blodprøver, der skal bruges under indlæggelse, rekvireres og tages på den enkelte afdeling, og indgår ikke i dette notat.
Hvor kan en hospitalsrekvireret blodprøve tages?	Den nuværende ordning tilsiger, at en hospitalsrekvireret blodprøve skal tages på et af regionens blodprøvetagningssteder. Patienter, der er tilknyttet en af de 9 almen praksis i yderområderne, som har dispensation til at tage hospitalsrekvirerede blodprøver, kan også få taget blodprøverne her. Patienter, der ikke kan bruge offentlig transport pga. helbredet, kan få taget en blodprøve i den mobile blodprøvetagningsordning.
Hvor kan blodprøver rekvireret af andre tages?	Blodprøver, der rekvireres af andre, kan tages hos almen praksis, på et af regionens blodprøvetagningssteder eller i den mobile blodprøvetagningsordning.

I Region Midtjylland blev der i 2021 samlet set foretaget 1.746.143 ambulante blodprøvetagninger i regi af hospitaler og almen praksis. 643.420 blodprøvetagninger var i forbindelse med hospitalsbehandling, mens 1.102.723 blodprøvetagninger var i forbindelse med behandling i almen praksis, privat hospitaler mv. se bilag 2, afsnit 1.

De blodprøver denne sag omhandler er kun den del, som bliver taget i forbindelse med behandlinger på hospitalet. De omtales som hospitalsrekvirerede blodprøver. Blodprøver taget i forbindelse med behandling i almen praksis, privat hospitaler mv. kan fortsat tages i både almen praksis og i hospitals regi.

I forbindelse med spareplanen Spar15-19 blev de hospitalsrekvirerede blodprøver flyttet fra almen praksis til hospitalerne. Baggrunden for flytningen var en stigende tendens til, at hospitalsrekvirerede blodprøver blev taget i almen praksis i forbindelse med behandlinger og kontroller på hospitalsambulatorierne. Dette gav en øget udgift til regionen, da udgifterne ved at få taget blodprøverne i almen praksis er højere end på hospitalernes ambulante prøvetagningssteder. Der var forventet en besparelse på 13,4 mio.kr. i forbindelse med flytningen. I 2019 blev der lavet en evaluering af forslaget som viste, at ændringen endte med en besparelse på 10,2 mio.kr.

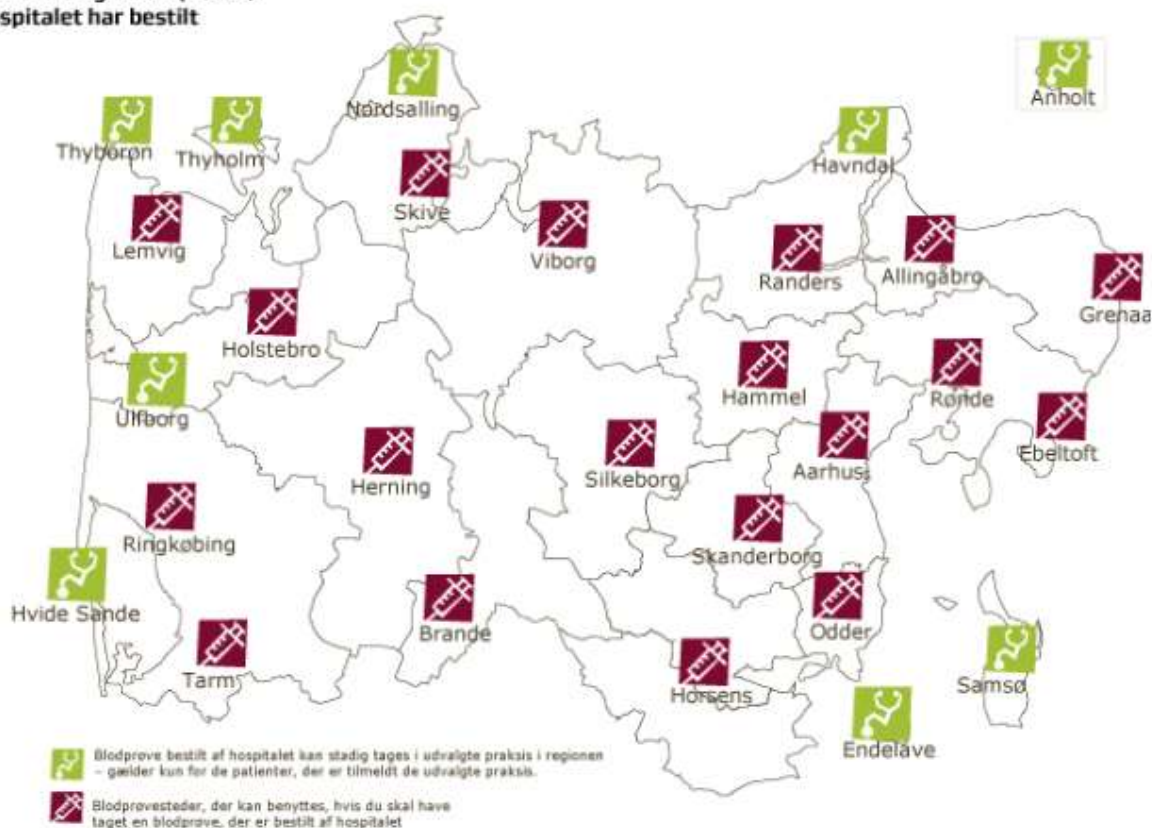
I forbindelse med flytningen af blodprøverne blev der oprettet yderligere syv blodprøvetagningssteder i områder, hvor forholdsvis mange patienter havde længere end 20 km til nærmeste blodprøvetagningssted. Derudover blev der lavet aftale om, at 9 almen praksis i yderområderne fortsat måtte tage hospitalsreaktiverede blodprøver.

Kapaciteten i den nuværende ordning

Den nuværende kapacitet i Region Midtjylland i forhold til at få taget en hospitalsrekvireret blodprøve ses af figur 1. Der er 19 regionale blodprøvetagningssteder i regionen, hvilket dækker over hospitaler og decentrale blodprøvetagningssteder. Derudover er der givet dispensation til, at 9 lægehuse i almen praksis kan tage hospitalsrekvirerede blodprøver. De fordeler sig i regionen, som vist i figur 1.

Figur 1. Blodprøvetagningssteder i Region Midtjylland

Her kan du få taget blodprøver, som hospitalet har bestilt

Kilde: www.blod.rm.dk

Der er frit valg i forhold til blodprøvetagningssted, hvilket indebærer, at patienterne selv kan vælge hvilket blodprøvetagningssted, de ønsker at benytte. Patienter tilknyttet en af de 9 almen praksis kan også vælge at få taget blodprøver der.

Åbningstider

De regionale blodprøvetagningssteder har forskellige åbningstider. På de store steder er der åben alle hverdage, eksempelvis har Aarhus Universitetshospital åbent 76 timer om ugen. Det mindste blodprøvetagningssted i Brande har åbent en dag om ugen i godt 4 timer, mens de resterende steder har åbent 2-3 dage om ugen. Se bilag 2, afsnit 2, for det samlede overblik over åbningstiderne.

Ud over de åbningstider, hvor patienten selv kan bestille tid (fremgår af bilag 2, afsnit 2), har hospitalerne "sammedagstider", hvilket er tider kun hospitalsafdelingerne kan booke, når det vurderes hensigtsmæssigt med en blodprøvetagning samme dag som et ambulat besøg.

Ventetider

Ventetiden for at komme til at få foretaget en blodprøve varierer fra uge til uge og mellem de forskellige blodprøvetagningssteder. Der findes ikke løbende opgørelser over ventetiden til

blodprøvetagning, men stikprøver viser, at det på de store steder oftest er muligt at få en tid først kommende hverdag, mens der på de mindre steder oftest er mellem en uge og 14 dages ventetid.

Udvikling i de hospitalsrekrirerede blodprøver

Der blev taget 807.638 blodprøver på de regionale blodprøvetagningssteder i 2021, hvoraf de 618.720 er hospitalsrekrirerede. Totalt er det en stigning på 5% i forhold til 2019. De hospitalsrekrirerede blodprøvetagninger er kun øget med 4%. Det kan muligvis skyldes, at hospitalsaktiviteten i 2020 og 2021 var påvirket af COVID-19 og deraf aflyst planlagt aktivitet. I bilag 2, afsnit 3 ses aktiviteten på de regionale blodprøvetagningssteder i 2019-2021.

Mobilblodprøveordning

Regionen har derudover en mobilblodprøveordning, hvor blodprøvetagningen sker i borgerens eget hjem. Dette er en særlig service til de borgere, der har meget vanskeligt ved at komme til prøvetagning på hospitalerne eller hos egen læge selv ved brug af eksisterende transportordninger. Det kan eksempelvis dreje sig om borgere, som er svært konfuse, smertepåvirkede eller sengeliggende.

I denne ordning booker patienterne ikke selv tider, men de bestilles af den almen praktiserende læge eller lægen på hospitalet. Hospitalerne har dækket deres områder ind i ruter, som køres igennem ugentligt. Ventetiden er derfor maks. 7 dage. Prøver som skal tages akut, tages ikke i denne ordning. Hvor mange prøver, der kan tages afhænger af køretiden. Eksempelvis har RH Gødstrup en rute på 200 km., hvor der kan tages 12 prøver. Den mobile ordning er generelt ressource tung i forhold til personale.

Udvikling i antallet af blodprøver i den mobileblodprøveordning

Der blev i 2021 taget 43.142 blodprøver i hjemmet, hvoraf de 12.633 er hospitalsrekrirerede. I forhold til 2019 er det en stigning på 10% i antallet af hospitalsrekrirerede blodprøver, mens antallet af blodprøver rekrireret af andre faldt med 5%. COVID-19 kan muligvis have indflydelse på henvisningsmønstret og aktiviteten i ordningen i både 2020 og 2021. Aktiviteten i den mobile ordning i 2019-2021 ses i bilag 2, afsnit 4.

I 2021 blev der taget 12.067 hospitalsrekrirerede blodprøver hos almen praksis, hvilket er en stigning på 25% i forhold til 2019. COVID-19 kan også have en effekt her. Aktiviteten hos almen praksis i 2019-2021 ses i bilag 2, afsnit 5.

Udvidelse af den eksisterende kapacitet

De kliniske biokemiske afdelinger på hospitalerne er blevet spurgt til muligheden for at udvide den eksisterende kapacitet. Især hospitalerne i den midt og vestlige del af regionen oplever problemer med at rekruttere bioanalytikere nok til den nuværende kapacitet. Det er tvivlsomt, om det er muligt at udvide kapaciteten, da det vurderes vanskeligt at rekruttere de ekstra bioanalytikere, der vil være brug for. Alle hospitaler peger yderligere på, at det vil kræve tilførsel af ekstra midler, hvis den regionale kapacitet skal udvides i form af udvidet åbningstid.

De store blodprøvetagningssteder er mere effektive, når der ses på hvor mange blodprøvetagninger en bioanalytiker kan tage i timen. Det er mere tidskrævende at bemande de decentrale prøvetagningssteder, da der er transporttid for bioanalytikeren. Det samme

gælder for den mobile ordning, hvor der er forholdsvis meget transporttid mellem patienterne, og ordningen vurderes derfor også vanskelig at udvide.

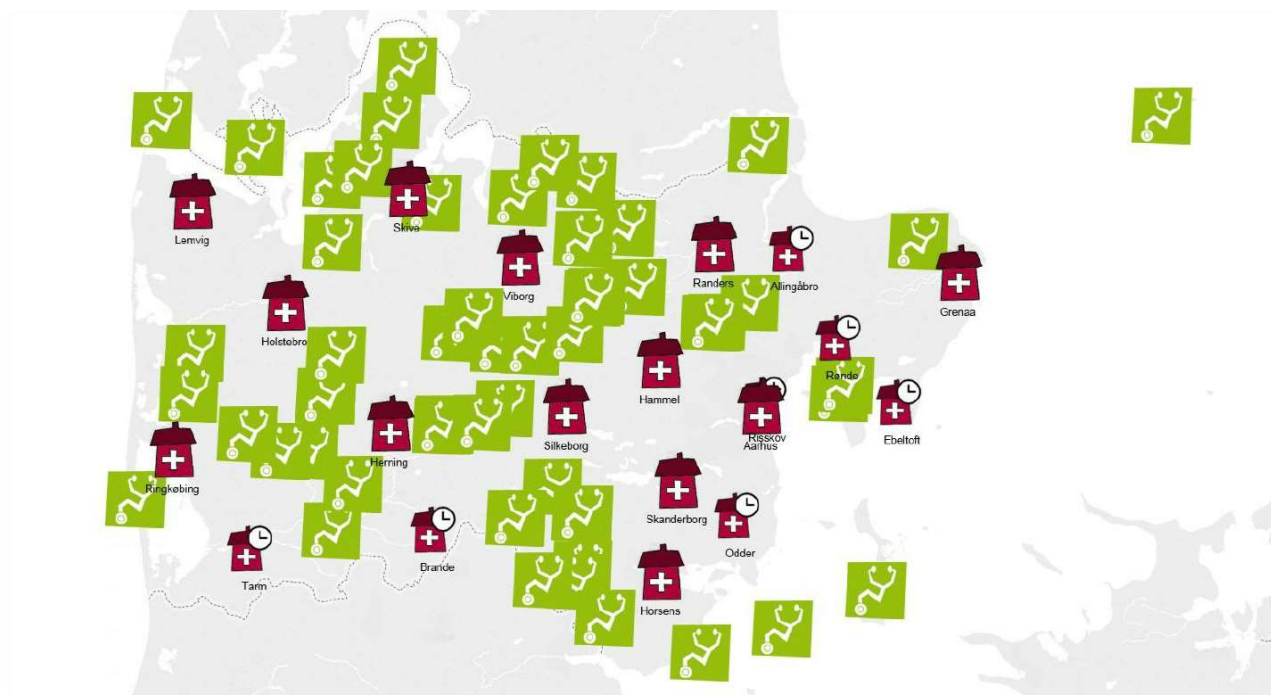
Kortere afstand til blodprøvetagningssted

I hensigtserklæringen i budget 2022 ønskes muligheden for at udvide ordningen, så borgere som bor langt væk fra de eksisterende blodprøvetagningssteder får kortere afstand, undersøgt.

I den nuværende ordning er det tilstræbt, at så få patienter som muligt, har længere end 20 km. til nærmeste blodprøvetagningssted. Sættes afstandskravet ned til eksempelvis 15 km. vil det betyde, at regionen ikke har nok blodprøvetagningssteder. Det vil derfor betyde enten en udvidelse af antal decentrale blodprøvetagningssteder eller der skal åbnes op for, at flere læger i almen praksis må tage hospitalsrekvirerede blodprøver. Dette vil i begge tilfælde betyde øgede udgifter for regionen.

I forbindelse med spareforslaget fra Spareplanen "Spar15-19", blev der også udarbejdet et forslag som netop gik på, at borgerne skulle have mulighed for, at få taget hospitalsrekvirerede blodprøver ved almen læge, hvis afstanden fra almen praksis til hospital eller blodprøvetagningssted oversteg 15 km. Som det ses i figur 2 herunder, vil det betyde, at der skal åbnes op for, at langt flere almen praksis vil kunne tage hospitalsrekvirerede blodprøver, fra nuværende 9 almen praksis til 48 almen praksis¹.

Figur 2. Antal blodprøvetagningssteder i Region Midtjylland, hvis afstandskrav sænkes til 15 km og antal regionale blodprøvetagningssteder ikke udvides.

Kilde: Notat: Organisering af den fremtidige blodprøvetagning i forbindelse med spareforslag 3.11

¹ De 48 almen praksis svare til 13,7 % af de almen praksis og regionsklinikker i Region Midtjylland.

En åbning for at flere almen praksis må tage hospitalsrekvirerede blodprøver, vil betyde yderligere udgifter for regionen, da det er dyrere at få taget en blodprøve i almen praksis end på regionens blodprøvetagningssteder. Prisen for at få taget en blodprøve i almen praksis er på 199 kr. i 2022². Til sammenligningen er marginaltaksten for en blodprøve på regionens blodprøvetagningssteder 47 kr.

At ændre afstandskravet fra 20 til 15 km og derved udvide til at 48 almen praksis må tage de hospitalsrekvirerede blodprøver, er beregnet til at koste mellem 5 og 6 mio. kr. Dette afhænger af, hvor mange patienter der vælger at bruge almen praksis frem for et regionalt blodprøvetagningssted.

Forudsætningen for beregningen er, at borgerne vælger at få taget blodprøven i almen praksis i samme grad, som før den nuværende ordning trådte i kraft (udgangspunkt i 2015 data), og at udviklingen i antal blodprøver har haft samme stigning, som hos de almen praksis der må tage hospitalsrekvirerede blodprøver i den nuværende ordning.

Region Midtjylland giver tilskud til kørsel til og fra blodprøvetagning, hvis patienten opfylder mindst én af disse betingelser:

- folkepensionist eller førtidspensionist.
- bor mere end 50 km fra behandlingsstedet
- hverken kan tage bussen eller toget på grund af sit helbred.

Derudover skal udgifter til transport til og fra behandlingssted være over 44 kr. for pensionister og 104 kr. for andre (2022-takst).

Da ingen patienter har længere end 50 km til et prøvetagningssted, og patienter, der ikke kan transporteres pga. helbred, kan henvises til den mobileblodprøvetagningsordning, vil det primært være pensionister der kan søge tilskud til kørsel. Region Midtjylland skal dække den del af udgifterne, der svarer til den billigste transportform. Eksempelvis koster en enkelt billet ved Midttrafik 42 kr., hvilket dækker 4 zoner, så afstanden skal være mere end 4 zoner før der kan gives tilskud til transporten. Det vurderes derfor, at mindreudgiften til transporttilskud er minimal, ved at øge antallet af almen praksis, der må tage hospitalsrekvirerede blodprøver.

Ved at udvide antallet af almen praksis, der må tage hospitalsrekvirerede blodprøver, bliver ordningen vanskeligere at administrere for hospitalerne, og der er risiko for at PLO-Midtjylland stiller sig kritisk over for, at flere praksis involveres i blodprøvetagningen, mens andre ikke gør. Det vil ikke længere være en mindre undtagelse.

Ser man i stedet på at oprette flere regionale blodprøvetagningssteder, vil det have de samme udfordringer i forhold til at rekruttere bioanalytikere, som beskrevet ved en udvidelse af åbningstiderne, samt en merudgift for regionen.

---

² Pris for blodprøvetagning + konsultation